

MÔ HÌNH LIÊN KẾT ĐÀO TẠO GIỮA DOANH NGHIỆP VÀ NHÀ TRƯỜNG NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO NGHỀ ĐÁP ỨNG NHU CẦU HỘI NHẬP

Đoàn Thị Thủy¹, Đoàn Thị Vân²

¹Khoa Quản lý nguồn nhân lực - Trường Đại học Lao động Xã hội (CSII)

²Khoa kinh tế - Trường Đại học Văn Hiến

thuydt@ldxh.edu.vn, vandt@vhu.edu.vn

TÓM TẮT: Liên kết đào tạo giữa doanh nghiệp và nhà trường mang lại nhiều lợi ích cho cả doanh nghiệp, nhà trường và người học, mang lại hiệu quả đào tạo cao và không lãng phí về thời gian và chi phí cho các bên trong đào tạo. Trước xu thế hội nhập nhu cầu lao động lành nghề ngày càng nhiều, trong khi đó cơ sở vật chất của các trường phục vụ cho đào tạo không được đầu tư theo kịp yêu cầu của thực tế, vì thế mô hình liên kết đào tạo là hướng đi phù hợp. Tuy nhiên, sự liên kết trong đào tạo hiện nay còn khá hạn chế do thiếu những điều kiện cần thiết và mô hình liên kết phù hợp. Vì thế, với mô hình liên kết đào tạo nhóm tác giả đã đưa ra cùng những điều kiện cụ thể giúp việc liên kết đào tạo giữa các bên được thực hiện thuận lợi và đảm bảo quyền lợi nghĩa vụ của các bên cũng như đảm bảo chất lượng đào tạo.

Từ khóa: Liên kết đào tạo, đào tạo nghề, liên kết trong đào tạo nghề, nâng cao chất lượng đào tạo, đào tạo đáp ứng yêu cầu hội nhập.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong xu thế hội nhập và sự phát triển nhanh của khoa học công nghệ, các trường nghề phải thường xuyên thay đổi chương trình, phương pháp đào tạo... Ngoài ra, cơ sở vật chất phục vụ cho đào tạo cũng luôn phải nâng cấp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo đáp ứng nhu cầu của các doanh nghiệp. Tuy nhiên, nguồn lực tài chính của các trường nghề hiện nay ở Việt Nam đang rất hạn chế, vì thế rất khó khăn để đầu tư nâng cấp cơ sở vật chất phục vụ cho đào tạo, từ đó cũng gây khó khăn cho việc thay đổi chương trình, phương pháp đào tạo. Trong khi đó, Việt Nam đang thúc đẩy phát triển công nghiệp nên nhu cầu công nhân kỹ thuật lành nghề ngày càng nhiều, nhưng thực trạng hiện nay là các trường nghề không đáp ứng được cả về số lượng và chất lượng đào tạo. Vì thế, để đảm bảo nguồn nhân lực thực hiện hoạt động sản xuất kinh doanh rất nhiều doanh nghiệp đã phải tự chủ động thực hiện đào tạo, tuy nhiên chủ yếu là đào tạo theo kiểu “ ăn xổi” để giải quyết nhu cầu nhân lực trước mắt, người lao động có thể bắt chước làm theo và chủ yếu sẽ làm những công việc đơn giản, nên khi có sự thay đổi đòi hỏi người lao động phải nâng cao trình độ, tay nghề để đáp ứng yêu cầu công việc thì lại rất khó khăn. Ngay kể cả khi doanh nghiệp tuyển những người đã được qua đào tạo ở các trường thì chất lượng đào tạo cũng không đáp ứng được yêu cầu, nên doanh nghiệp phải đào tạo lại, điều này tạo nên sự lãng phí cho xã hội. Với những vấn đề trên, thì thúc đẩy sự liên kết đào tạo giữa các doanh nghiệp và các trường nghề là rất cần thiết và quan trọng để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực thúc đẩy đất nước phát triển, cũng như giảm sự lãng phí trong đào tạo nguồn nhân lực.

II. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ CƠ SỞ THỰC TIỄN VỀ LIÊN KẾT ĐÀO TẠO

A. Cơ sở lý luận và cơ sở pháp lý về mô hình liên kết đào tạo

Liên kết là sự kết nối, là mối quan hệ giữa ít nhất 2 chủ thể (Từ điển Oxford). Như vậy, liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo là sự liên kết giữa một trường và một hoặc nhiều doanh nghiệp để thực hiện hoạt động đào tạo theo nhiều hình thức, mức độ khác nhau [1].

Liên kết đào tạo là sự hợp tác giữa đơn vị chủ trì liên kết đào tạo với đơn vị phối hợp liên kết đào tạo để tổ chức thực hiện các chương trình đào tạo cấp bằng tốt nghiệp trung cấp, cao đẳng, chứng chỉ sơ cấp nhưng không hình thành pháp nhân mới. Trong đó, đơn vị chủ trì liên kết đào tạo là các trường và sẽ phải chịu trách nhiệm chính trong tổ chức quá trình liên kết đào tạo (bao gồm: ra thông báo và công nhận kết quả tuyển sinh, quản lý chất lượng, đánh giá và công nhận kết quả học tập, rèn luyện, cấp bằng tốt nghiệp, chứng chỉ đào tạo), còn đơn vị phối hợp liên kết đào tạo là đơn vị, cá nhân có nhu cầu liên kết đào tạo; trực tiếp tham gia liên kết đào tạo với vai trò phối hợp với đơn vị chủ trì liên kết đào tạo trong quản lý, giảng dạy lý thuyết, giảng dạy thực hành và đảm bảo các điều kiện thực hiện liên kết đào tạo (cơ sở vật chất, thiết bị, nhà xưởng, quản lý học sinh, sinh viên...) [2].

Trong nghiên cứu của Rohrberck & Arnold (2006) [3], khi phân tích động lực cho liên kết đào tạo giữa doanh nghiệp và nhà trường là mang lại lợi ích cho các bên. Về phía nhà trường thì: sẽ tăng được nguồn lực tài chính và cơ sở vật chất phục vụ cho đào tạo, đẩy mạnh được hoạt động giảng dạy, sinh viên có việc làm sau khi tốt nghiệp, tăng nguồn tri thức thực tế, tăng uy tín cho nhà trường. Về phía doanh nghiệp thì: được sử dụng nguồn nhân lực với chi phí thấp, có thể phối hợp với nhà trường để giảm chi phí, giảm rủi ro trong nghiên cứu và ứng dụng khoa học công nghệ hiện đại.

Thông tư số 29/2017/TT-BLĐTBXH quy định về liên kết tổ chức thực hiện chương trình đào tạo [2], Nhà nước đã quy định rõ ràng về quyền và nghĩa vụ của các bên tham gia liên kết đào tạo. Cũng theo thông tư này, liên kết đào tạo có thể được tổ chức theo 2 hình thức sau:

- Liên kết phối hợp đào tạo là việc đơn vị phối hợp liên kết đào tạo trực tiếp tham gia giảng dạy chương trình đào tạo, phối hợp quản lý quá trình đào tạo và đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để thực hiện liên kết đào tạo.
- Liên kết đặt lớp đào tạo là việc đơn vị phối hợp liên kết đào tạo không tham gia giảng dạy, chỉ phối hợp quản lý và đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để thực hiện liên kết đào tạo.

B. Cơ sở thực tiễn về mô hình liên kết đào tạo

1. Mô hình liên kết đào tạo trên thế giới

Mô hình thực tiễn về liên kết đào tạo khá thành công trên thế giới là mô hình đào tạo nghề kép của Đức, mô hình này đã mang lại nhiều thành công cho nền kinh tế Đức [4].

Theo số liệu năm 2018 của Viện nghiên cứu đào tạo nghề Liên bang Đức (BIBB) thì khoảng 52 % dân số ở độ tuổi 16 - 24 tham gia hệ thống đào tạo nghề kép, quy mô đào tạo khoảng 1,32 triệu người/năm với độ tuổi trung bình của người tham gia học là 19,4 tuổi, trong đó 58,5 % trong lĩnh vực công nghiệp chế tạo, 27,2 % trong lĩnh vực thủ công, còn lại là trong lĩnh vực nông nghiệp, dịch vụ công và nghề tự do. Có khoảng 20 % các doanh nghiệp tham gia đào tạo kép, trung bình 95 % số người học tốt nghiệp có việc làm [4].

Với mô hình này người học được đào tạo khoảng 70 % thời gian tại nơi làm việc và 30 % còn lại ở các trường nghề. Mức đầu tư trung bình cho một người học nghề kép là 18.000 euro/năm nhưng khoảng 2/3 tổng chi phí sẽ được bù đắp từ việc tham gia của người học trong quá trình sản xuất kinh doanh [4].

Người học muốn học nghề theo mô hình đào tạo nghề kép thường phải chủ động tìm thông tin và nộp hồ sơ đăng ký với doanh nghiệp. Các doanh nghiệp kiểm tra hồ sơ và năng lực thực tế của người học, nếu thấy đáp ứng yêu cầu, doanh nghiệp và người học sẽ ký hợp đồng đào tạo, hợp đồng này tương tự như hợp đồng lao động (gồm các nội dung: thời gian đào tạo, thời gian bắt đầu, kết thúc đào tạo, ngày nghỉ, nội dung đào tạo, phụ cấp đào tạo người học được hưởng và việc thanh lý hợp đồng) [4].

Đào tạo tại doanh nghiệp cụ thể như sau [4]

- Doanh nghiệp bắt buộc triển khai đào tạo trong các điều kiện làm việc thực tế (người dạy là lao động trong doanh nghiệp, thiết bị hiện đại...).
- Người dạy ở doanh nghiệp toàn thời gian phải có bằng cử nhân nghề. Với người dạy bán thời gian thì không cần phải có chứng chỉ chính quy nào, yêu cầu chỉ là lao động có kỹ năng của công ty.
- Nội dung đào tạo tại doanh nghiệp chủ yếu là kỹ năng thực hành tại nơi làm việc và phải tuân thủ chuẩn đào tạo tại doanh nghiệp.
- Với mô hình này doanh nghiệp phải trả phụ cấp đào tạo cho người học trên cơ sở thỏa thuận giữa 2 bên, và chi trả các chi phí khác.

Đào tạo tại nhà trường cụ thể như sau [4]:

- Nội dung đào tạo tại trường nghề trong đào tạo kép thực hiện theo chương trình khung bao gồm các môn học cơ sở để học chuyên ngành và các nội dung lý thuyết chuyên ngành để hỗ trợ việc đào tạo tại doanh nghiệp, các môn học khác như kỹ năng mềm, ngoại ngữ, thể chất...
- Giáo viên được đào tạo 2 giai đoạn gồm giai đoạn học ở trường đại học (từ 4,5-5 năm, trong đó có thực hành tại một trường nghề và một doanh nghiệp) và giai đoạn tập sự kéo dài từ 1 đến 2 năm để quan sát giảng dạy cũng như trực tiếp giảng dạy có người giám sát

Về chuẩn đào tạo [4]

Chương trình, kế hoạch đào tạo tại doanh nghiệp phải đảm bảo hài hòa với chương trình khung tại các trường nghề để nội dung đào tạo tại 2 địa điểm phù hợp và bổ sung cho nhau.

Chính phủ cũng căn cứ chuẩn đào tạo tại doanh nghiệp khi xây dựng hoặc cập nhật chương trình khung đào tạo tại trường nghề.

Quy trình xây dựng, cập nhật chuẩn đào tạo nghề kép thường không kéo dài quá một năm để đáp ứng phát triển kinh tế và sự thay đổi công nghệ nhanh chóng.

Doanh nghiệp là chủ thể chủ động xác định, đề xuất các nội dung mới tại nơi làm việc cần được đào tạo và căn cứ để xuất của doanh nghiệp, nhà nước sẽ xây dựng các chuẩn đào tạo tại doanh nghiệp.

Thông qua mô hình này ở Liên bang Đức, có thể giúp Việt Nam rút kinh nghiệm để xây dựng và triển khai mô hình phù hợp cho Việt Nam.

2. Mô hình liên kết đào tạo ở Việt Nam

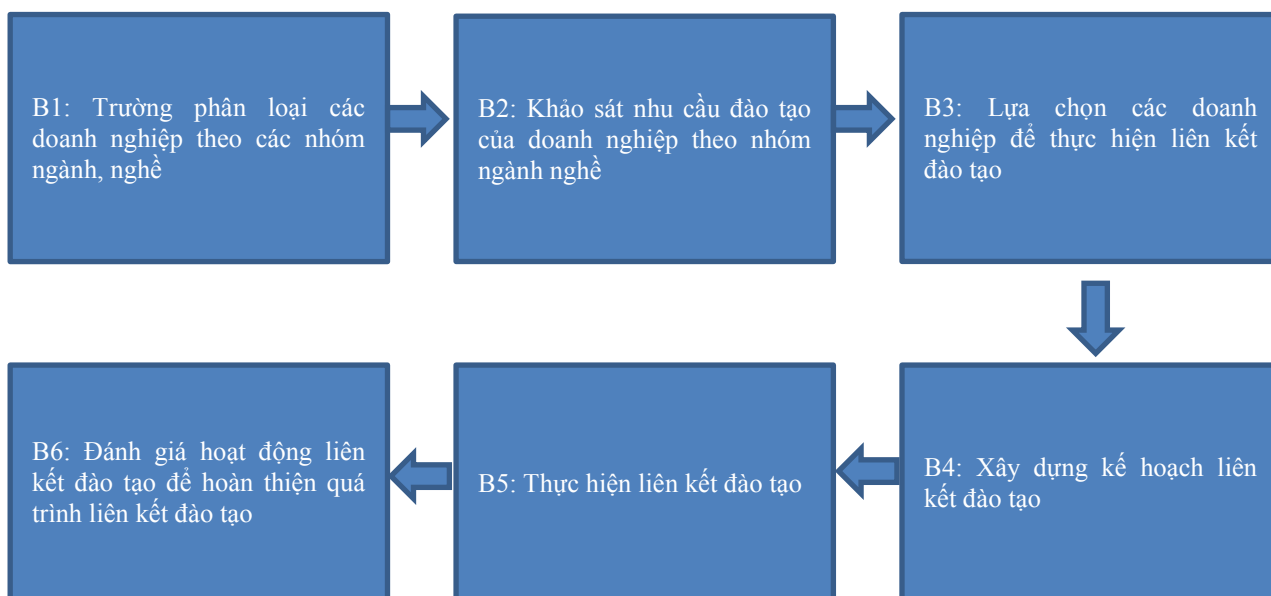
Trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Nghi Lộc (Nghệ An), trong một năm học, học viên có 6 tháng học và thực hành tại doanh nghiệp. Giảng viên của trường cũng phải có 3-6 tháng tới doanh nghiệp để hướng dẫn học viên thực hành. Nhờ việc phát triển mối quan hệ liên kết đào tạo với doanh nghiệp, trường Trung cấp Kinh tế - Kỹ thuật Nghi Lộc đã nâng cao được chất lượng đào tạo, tiết kiệm chi phí đầu tư máy móc thiết bị và đồng thời giải quyết vấn đề đầu ra cho học viên [5].

Một số trường đang thực hiện mô hình đào tạo song hành như: Cao đẳng Bách nghệ Hải Phòng, Cao đẳng công nghệ quốc tế Lilama II. Với mô hình này, học sinh vừa học ở trường vừa học tại doanh nghiệp, sau khi kết thúc đào tạo sẽ được doanh nghiệp nhận vào làm việc. Mô hình này đã nâng cao được chất lượng đào tạo, đáp ứng nguồn nhân lực chất lượng cao cho Việt Nam [6].

Hoặc mô hình hợp tác doanh nghiệp và nhà trường theo dự án KOSEN. Theo mô hình này, các trường chủ động thực hiện chương trình, kết nối với các doanh nghiệp. Nhà trường chịu trách nhiệm đào tạo cơ bản với kỹ năng và thái độ đáp ứng yêu cầu của doanh nghiệp, còn doanh nghiệp có trách nhiệm đào tạo chuyên sâu. Trong mối quan hệ này, doanh nghiệp không chỉ là đối tác đào tạo mà còn là đối tác chuyển giao đào tạo và sử dụng nguồn nhân lực sau đào tạo [7].

III. ĐỀ XUẤT MÔ HÌNH LIÊN KẾT ĐÀO TẠO GIỮA DOANH NGHIỆP VÀ NHÀ TRƯỜNG NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO NGHỀ ĐÁP ỨNG NHU CẦU HỘI NHẬP Ở VIỆT NAM

Mô hình liên kết đào tạo có nhiều hình thức và các mức độ khác nhau trong liên kết đào tạo. Bài viết này nhóm tác giả đưa ra mô hình liên kết đào tạo theo hình thức nhà trường và doanh nghiệp phối hợp đào tạo, nghĩa là doanh nghiệp sẽ trực tiếp tham gia xây dựng chương trình đào tạo, thực hiện giảng dạy, phối hợp quản lý quá trình đào tạo và đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để thực hiện liên kết đào tạo. Các bước liên kết cụ thể được thể hiện trong mô hình bên dưới.

Hình 1. Mô hình liên kết đào tạo giữa doanh nghiệp và nhà trường (do nhóm tác giả tự đề xuất)

Bước 1: Trường phân loại các doanh nghiệp theo các nhóm ngành, nghề

Việc thực hiện phân loại các doanh nghiệp theo các nhóm ngành, nghề giúp trường có thể xác định nhóm ngành, nghề mà trường có thể liên kết đào tạo với doanh nghiệp. Trường nên chọn liên kết đào tạo những nhóm ngành, nghề mà thị trường cần nhiều lao động có thể là hiện tại hoặc tương lai gần, và những ngành nghề mà trường bị hạn chế nhiều về cơ sở vật chất phục vụ đào tạo.

Bước 2: Khảo sát nhu cầu đào tạo của doanh nghiệp theo nhóm ngành nghề

Các trường cần phải khảo sát để đánh giá nhu cầu đào tạo của của doanh nghiệp theo nhóm ngành nghề. Từ đó các trường sẽ nắm được yêu cầu về chất lượng đào tạo của doanh nghiệp để điều chỉnh chương trình, nội dung, phương pháp đào tạo cho phù hợp với thực tế của các doanh nghiệp. Ngoài ra các trường cũng sẽ đánh giá được nhu cầu về số lượng lao động đã qua đào tạo theo từng nhóm ngành, nghề của các doanh nghiệp. Những điều này giúp trường có cơ sở để xây dựng kế hoạch liên kết đào tạo với doanh nghiệp.

Bước 3: Lựa chọn các doanh nghiệp để thực hiện liên kết đào tạo

Sau khi thực hiện phân loại doanh nghiệp theo các nhóm ngành, nghề thì trong mỗi nhóm ngành, nghề trường cần lựa chọn những doanh nghiệp đáp ứng được một số yêu cầu nhất định để thực hiện liên kết đào tạo và đảm bảo được chất lượng đào tạo. Những vấn đề trường cần phải đánh giá ở các doanh nghiệp như:

- Doanh nghiệp có cơ sở vật chất phục vụ cho đào tạo không, như là: máy móc thiết bị hiện đại, quy trình công nghệ sản xuất mới, ...;
- Doanh nghiệp có đội ngũ đào tạo có chuyên môn kỹ thuật cao, lành nghề trong lĩnh vực đó hay không;
- Doanh nghiệp có thiện chí hợp tác đào tạo và có tinh thần trách nhiệm cao trong đào tạo.

Bước 4: Xây dựng kế hoạch liên kết đào tạo

Trường cần chuẩn bị sẵn kế hoạch liên kết đào tạo dựa vào những phân tích đánh giá ở các bước trên và tham khảo các quy định của nhà nước về liên kết đào tạo với doanh nghiệp là Thông tư 29/2017/TT-BLĐTBXH Quy định về liên kết tổ chức thực hiện chương trình đào tạo và các quy định khác liên quan.

Trong dự thảo kế hoạch liên kết đào tạo trường cần xác định như vấn đề sau:

- Dự kiến chương trình đào tạo theo ngành, nghề (đã điều chỉnh theo nhu cầu thực tế);
- Dựa vào chương trình đào tạo trường sẽ xác định đào tạo những học phần nào, trong những học phần đó thì đào tạo những nội dung gì còn doanh nghiệp đào tạo học phần nào hoặc trong học phần nào thì doanh nghiệp đào tạo những gì. Từ đó xác định tỷ lệ thực hiện đào tạo của mỗi bên, theo Thông tư 29/2017/TT-BLĐTBXH, doanh nghiệp có thể đảm nhận đến 40 % chương trình đào tạo;
- Từ tỷ lệ thực hiện đào tạo của doanh nghiệp và trường, sẽ xác định tỷ lệ học phí mà học viên đóng phân chia cho mỗi bên sao cho đảm bảo hợp lý khách quan, các bên cùng có lợi;
- Xác định chất lượng đào tạo của mỗi bên phải đảm nhận và có sự cam kết đầy đủ, rõ ràng từ hai phía để quá trình liên kết đào tạo được minh bạch và đảm bảo chất lượng đào tạo.

Doanh nghiệp cũng cần phải đưa ra dự thảo đào tạo tại doanh nghiệp, dựa vào nguồn lực của doanh nghiệp cũng như kế hoạch sản xuất kinh doanh để xác định số lượng học viên dự kiến mà doanh nghiệp có thể thực hiện đào tạo. Ngoài ra, doanh nghiệp cũng đưa ra những yêu cầu đối với trường trong liên kết đào tạo.

Từ những dự thảo kế hoạch liên kết đào tạo của mỗi bên, hai bên sẽ cũng trao đổi lại để điều chỉnh các nội dung trên cho phù hợp và đảm bảo sự thống nhất khi thực hiện liên kết đào tạo. Cũng cần có các thỏa thuận về sự liên kết ở những nội dung nào trong đào tạo và có sự kiểm tra chéo giữa hai bên nhằm đảm bảo thực hiện đúng thỏa thuận. Hai bên cũng sẽ thống nhất cách thức đánh giá chất lượng đào tạo của mỗi bên và mỗi bên phải đảm bảo học viên đạt được yêu cầu trong phân họ đảm nhận thông qua hình thức đánh giá tương ứng cho mỗi bên.

Bước 5: Thực hiện liên kết đào tạo

Hàng năm doanh nghiệp sẽ căn cứ vào kế hoạch sản xuất kinh doanh để xác định thời gian đào tạo và số lượng học viên mà doanh nghiệp có thể thực hiện đào tạo. Doanh nghiệp phải cung cấp kịp thời kế hoạch đào tạo hàng năm của mình cho trường để trường có căn cứ xây dựng kế hoạch đào tạo cho phù hợp với mỗi doanh nghiệp và phù hợp với kế hoạch đào tạo của trường.

Trong quá trình đào tạo thì các giảng viên của trường hoặc cán bộ đào tạo của doanh nghiệp phải thường xuyên liên kết trao đổi về chuyên môn và nội dung đào tạo để hai bên có những điều chỉnh phù hợp nhằm đảm bảo chất lượng đào tạo.

Bước 6: Đánh giá hoạt động liên kết đào tạo để hoàn thiện quá trình liên kết đào tạo

Hàng năm nhà trường và doanh nghiệp cần đánh giá lại quá trình thực hiện liên kết đào tạo để thấy những vấn đề chưa ổn, từ đó có phương hướng và biện pháp điều chỉnh lại cho hợp lý nhằm đạt hiệu quả trong đào tạo và giúp quá trình liên kết đào tạo được thực hiện lâu bền mang lại lợi ích cho cả hai bên.

IV. NHỮNG LỢI ÍCH CỦA MÔ HÌNH LIÊN KẾT ĐÀO TẠO GIỮA CÁC TRƯỜNG VỚI DOANH NGHIỆP

A. Lợi ích với người học

- Sự liên kết đào tạo sẽ buộc các trường đào tạo theo yêu cầu của thực tế, nên người học sẽ dễ dàng có được việc làm sau đào tạo.
- Trong quá trình đào tạo thì học viên đã được thực hành tại doanh nghiệp như là thực hiện sản xuất, kinh doanh thực tiễn, vì thế người học sẽ nhanh chóng thích ứng được môi trường làm việc và đáp ứng được yêu cầu của công việc thực tế.
- Liên kết đào tạo với doanh nghiệp giúp học viên gắn kết được việc học lý thuyết với thực hành, giúp học viên hiểu rõ hơn lý thuyết cũng như nâng cao kỹ năng thực hành vì thế trình độ, kỹ năng của học viên càng nâng cao.
- Quá trình đào tạo tại doanh nghiệp giúp học viên tiếp cận được những công nghệ tiên tiến, hiện đại, nắm bắt được những công nghệ mới, từ đó nâng cao năng lực và kỹ năng nghề.
- Ngoài ra, quá trình đào tạo tại doanh nghiệp còn giúp học viên trải nghiệm được môi trường làm việc thực tế, rèn luyện được ý thức kỷ luật, tác phong công nghiệp, đạo đức, và trách nhiệm nghề nghiệp [8]. Vì thế, quá trình đào tạo sẽ càng toàn diện hơn và người học sẽ đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động, nâng cao cơ hội tìm việc cũng như vị thế việc làm cho người lao động.

A. Lợi ích với doanh nghiệp

- Doanh nghiệp sẽ luôn có sẵn nguồn nhân lực đáp ứng tốt yêu cầu của doanh nghiệp, doanh nghiệp sẽ luôn chủ động về nguồn nhân lực cho hoạt động sản xuất kinh doanh, không bị rơi vào tình trạng thiếu hụt nhân lực, hoặc phải tốn nhiều thời gian và chi phí để tuyển dụng nhân lực cho doanh nghiệp [9].
- Doanh nghiệp không những không tốn thêm thời gian và chi phí để đào tạo nguồn nhân lực, mà lại có nguồn kinh phí khi tham gia liên kết đào tạo, và quan trọng là vẫn có nguồn nhân lực chất lượng cao, lành nghề đáp ứng ngay yêu cầu công việc [10].
- Doanh nghiệp có được đội ngũ nhân lực lành nghề, chất lượng cao, vì thế năng suất lao động sẽ tăng nhiều, từ đó giảm được chi phí sản xuất, giúp doanh nghiệp nâng cao được khả năng cạnh tranh trên thị trường từ đó thúc đẩy doanh nghiệp phát triển.
- Nguồn nhân lực của doanh nghiệp có chất lượng cao, nắm chắc cả lý thuyết cũng như thực hành vì thế doanh nghiệp sẽ dễ dàng và thuận lợi khi áp dụng những công nghệ sản xuất mới vào trong sản xuất, vì người lao động sẽ thích ứng nhanh với sự thay đổi của khoa học công nghệ. Điều này cũng giúp doanh nghiệp tăng được năng suất và mang lại lợi nhuận cao cho doanh nghiệp.
- Việc doanh nghiệp tham gia vào quá trình đào tạo còn giúp doanh nghiệp nâng cao uy tín và thương hiệu của doanh nghiệp trên thị trường, doanh nghiệp cũng được đánh giá là doanh nghiệp có trách nhiệm với xã hội đã góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực của Việt Nam, tạo sự phát triển lâu dài bền vững cho Việt Nam.
- Ngoài ra, tùy theo chính sách của Nhà nước thì doanh nghiệp tham gia đào tạo có thể nhận được những hỗ trợ từ Nhà nước như: được ưu đãi giảm thuế, được ưu tiên tiếp cận các nguồn vốn vay ưu đãi...

C. Lợi ích với các cơ sở đào tạo

- Các trường nghề sẽ không cần tốn nhiều chi phí để đầu tư nâng cấp máy móc thiết bị, công nghệ hiện đại, hoặc cơ sở vật chất như nhà xưởng để thực hiện đào tạo, mà học viên vẫn được đào tạo lành nghề [8].
- Liên kết đào tạo sẽ buộc doanh nghiệp và các trường phải chia sẻ công nghệ và kiến thức cho nhau, điều này giúp các giảng viên cập nhật được sự thay đổi của công nghệ và nắm rõ được phân thực hành trong doanh nghiệp, vì thế chất lượng giảng dạy sẽ bám sát thực tế hơn [8].
- Quá trình liên kết đào tạo giúp các trường dễ dàng tiếp cận nhu cầu thực tế từ đó thay đổi chương trình phù hợp với yêu cầu của doanh nghiệp, nên chất lượng đào tạo của trường ngày càng nâng cao [8].
- Trước bối cảnh hội nhập và sự phát triển của công nghệ, đòi hỏi nguồn nhân lực phải có chất lượng cao. Vì thế, cơ sở đào tạo nào càng đi trước nhanh chóng triển khai mô hình liên kết đào tạo với doanh nghiệp, vừa khắc phục được hạn chế trong đào tạo của trường mà lại nâng cao được chất lượng đào tạo. Từ đó, nâng cao uy tín thương hiệu của trường, giúp trường càng thu hút được nhiều học viên hơn, thúc đẩy trường phát triển.
- Ngoài ra, chất lượng đào tạo của các trường nghề được nâng cao, tạo được lao động lành nghề có kỹ thuật cao, nên học viên dễ tìm được việc làm và có thu nhập cao, điều này sẽ thu hút học sinh định hướng vào đào tạo nghề nhiều hơn, vì thế sẽ tăng số lượng học viên đào tạo nghề ở các trường, nên tăng thu nhập cho trường.

V. ĐIỀU KIỆN CẦN THIẾT ĐỂ LIÊN KẾT ĐÀO TẠO THÀNH CÔNG

A. Vai trò của nhà nước

Mặc dù, liên kết đào tạo mang lại rất nhiều lợi ích cho các trường, các doanh nghiệp và cho xã hội, nhưng để thúc đẩy sự liên kết đào tạo giữa các doanh nghiệp và các trường thì vai trò của Nhà nước là rất quan trọng.

- Thứ nhất: Nhà nước nên thay đổi cơ chế và cách thức quản lý để nhà trường và doanh nghiệp được tự chủ nhiều hơn trong việc xây dựng chương trình đào tạo. Khi đó, các trường và doanh nghiệp sẽ liên kết để đưa ra chương trình đào tạo sao cho bắt nhịp được với chương trình của thế giới và nhu cầu của doanh nghiệp [9].

- Thứ 2: Nhà nước nên đứng ra làm cầu nối để liên kết các doanh nghiệp với các trường. Nhà nước nên có cách thức để hỗ trợ và thúc đẩy sự liên kết đó, tạo nhiều buổi trao đổi, thảo luận để các bên biết đến nhau, biết nhu cầu của nhau, cũng như thấy được lợi ích của chính họ khi họ tham gia liên kết đào tạo. Sau đó, nhà nước có thể tổ chức các hội nghị, hội thảo để trao đổi về các mô hình liên kết đào tạo như là cách gợi ý cho các bên trong thực hiện liên kết đào tạo như thế nào.

- Thứ 3: Nhà nước nên có những ưu đãi theo các mức độ khác nhau cho các doanh nghiệp tham gia đào tạo với cấp độ khác nhau, từ đó giúp doanh nghiệp tích cực hơn trong liên kết đào tạo. Những ưu đãi có thể là: giảm thuế, được ưu tiên tiếp cận các nguồn vốn vay ưu đãi,... [10].

- Cuối cùng: Nhà nước cũng cần phải có quy định để đảm bảo trường và doanh nghiệp thực hiện đào tạo theo thỏa thuận, bảo vệ quyền lợi và nghĩa vụ của các bên trong liên kết đào tạo, giúp quá trình liên kết đào tạo minh bạch rõ ràng từ đó khuyến khích các bên tham gia liên kết đào tạo.

B. Vai trò của nhà trường

Để liên kết trong đào tạo với doanh nghiệp đạt hiệu quả thì các trường nên thực hiện các vấn đề sau đây:

- Các trường phải chủ động trong liên kết đào tạo, và tự các trường trước tiên phải tìm các doanh nghiệp phù hợp để làm đối tác trong liên kết đào tạo [10]. Khi trường đã có uy tín, thương hiệu trong liên kết đào tạo thì các doanh nghiệp có thể sẽ chủ động tìm tới để liên kết đào tạo với nhà trường.

- Các trường cũng phải tích cực, chủ động giúp doanh nghiệp hiểu được lợi ích từ liên kết đào tạo để doanh nghiệp tham gia liên kết đào tạo trước tiên vì lợi ích của chính doanh nghiệp.

- Các trường cũng cần xác định quyền lợi, trách nhiệm trong liên kết đào tạo một cách hợp lý, khách quan, đảm bảo được quyền lợi, lợi ích của cả 2 bên, như vậy liên kết đào tạo mới có thể duy trì lâu dài, bền vững.

- Tích cực phối hợp và có tinh thần cộng tác cao với doanh nghiệp trong việc xây dựng chương trình đào tạo, và điều chỉnh chương trình đào tạo theo nhu cầu thực tế của doanh nghiệp, chủ động mời chuyên gia, cán bộ kỹ thuật của doanh nghiệp tham gia xây dựng chương trình đào tạo.

- Các trường nên cử các giảng viên thường xuyên khảo sát thực tế, có thể tham gia thực hành tại doanh nghiệp để hiểu rõ quá trình đào tạo thực hành tại doanh nghiệp, từ đó giúp cho các giảng viên điều chỉnh khối lượng, nội dung kiến thức cung cấp cho học viên sao cho phù hợp với thực tế, từ đó việc liên kết trong đào tạo sẽ thực hiện được chặt chẽ và hiệu quả hơn.

C. Vai trò của doanh nghiệp

Liên kết đào tạo với các trường doanh nghiệp có rất nhiều lợi ích, để có thể thực hiện liên kết đào tạo lâu dài và hiệu quả mang lại lợi ích cho chính doanh nghiệp thì doanh nghiệp cũng cần phải thực hiện tốt những vấn đề sau:

- Doanh nghiệp phải tích cực phối hợp và có tinh thần cộng tác cao với trường trong việc xây dựng chương trình đào tạo, và điều chỉnh chương trình đào tạo theo nhu cầu thực tế của chính doanh nghiệp.

- Doanh nghiệp chủ động chia sẻ với nhà trường những quy trình công nghệ sản xuất mới, tạo điều kiện thuận lợi cho các giảng viên của nhà trường trong tiếp cận quy trình công nghệ mới và chủ động cung cấp cho nhà trường biết những thay đổi trong sản xuất kinh doanh để nhà trường kịp thời nắm bắt thực tế, từ đó điều chỉnh chương trình, nội dung giảng dạy cho phù hợp.

- Xây dựng kế hoạch đào tạo tại doanh nghiệp để cung cấp cho nhà trường và cùng điều chỉnh cho phù hợp giữa doanh nghiệp và nhà trường để chủ động và đảm bảo chất lượng đào tạo. Trong đó có xác định cụ thể các nguồn lực phục vụ cho đào tạo (như máy móc thiết bị, đội ngũ chuyên gia tham gia đào tạo...) và phương pháp đào tạo.

VI. TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Nữ Tường Vi (2020), “Liên kết nhà trường - doanh nghiệp trong đào tạo nhân lực du lịch: Các hình thức và khuyến nghị”, Tạp chí Công Thương online, được truy cập theo đường link

- <http://www.tapchicongthuong.vn/bai-viet/lien-ket-nha-truong-doanh-nghiep-trong-dao-tao-nhan-luc-du-lich-cac-hinh-thuc-va-khuyen-nghi-68869.htm>
- [2] Thông tư 29/2017/TT-BLĐTBXH, Quy định về liên kết tổ chức thực hiện chương trình đào tạo
- [3] Rohrberck R., Arnold H.M. (2006), “Making university-industry collaboration work – A case study on the Deutsche Telekom Laboratories contrasted with finding in literature”, Proceedings of ISPIM Annual Conference of “Networks for Innovation”, Athens, Greece.
- [4] Phạm Thị Minh Hiền (2019), “Hệ thống đào tạo kép của CHLB Đức và giá trị tham khảo với Việt Nam”, Tổng cục Giáo dục nghề nghiệp online, được truy cập theo đường link <http://gdnn.gov.vn/AIAdmin/News/View/tabid/66/newsid/37108/seo/He-thong-dao-tao-nghe-kep-cua-CHLB-Duc-va-gia-tri-tham-khao-voi-Viet-Nam-Bai-1-He-thong-dao-tao-nghe-kep-cua-CHLB-Duc-/Default.aspx> - 1
- [5] Giang Minh Nguyệt (15/10/2019), “Giải pháp gắn kết giáo dục nghề nghiệp với doanh nghiệp”, Tạp chí zingnews online, được truy cập theo đường link <https://zingnews.vn/giai-phap-gan-ket-giao-duc-nghe-nghiep-voi-doanh-nghiep-post1001677.html>
- [6] Xuân Diệp (09/08/2018), “Đào tạo nghề nghiệp gắn với đặt hàng của doanh nghiệp”, Tạp chí Công lý online, được truy cập theo đường link <https://congly.vn/xa-hoi/giao-duc/dao-tao-nghe-nghiep-gan-voi-dat-hang-cua-doanh-nghiep-263858.html>
- [7] Phạm Văn Quân (2019), “Xây dựng mô hình liên kết nhà trường - doanh nghiệp trong đào tạo và nghiên cứu khoa học tại các cơ sở đào tạo”, Trang Giáo dục nghề nghiệp online, được truy cập theo đường link <https://gdnn.edu.vn/giao-duc-nghe-nghiep/xay-dung-mo-hinh-lien-ket-nha-truong-doanh-nghiep-trong-dao-tao-va-nghien-cuu-khoa-hoc-tai-cac-co-so-dao-tao-199.html>
- [8] Lê Tinh (2019), “Liên kết đào tạo giữa doanh nghiệp và trường nghề: Xu hướng tất yếu”, Tạp chí Thanh Hóa online, được truy cập theo đường link <http://baothanhhoa.vn/doi-song-xa-hoi/lien-ket-dao-tao-giua-doanh-nghiep-va-truong-nghe-xu-huong-tat-yeu/106929.htm>
- [9] Nguyễn Đình Luận (2015), “Sự gắn kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo nguồn nhân lực phục vụ phát triển kinh tế - xã hội ở Việt Nam: Thực trạng và khuyến nghị”, Tạp chí Phát triển & Hội nhập, số 22 (32), tháng 05-06/2015.
- [10] Phạm Thị Thu Phương (2016), “Các phương thức hợp tác giữa cơ sở đào tạo với doanh nghiệp trong đào tạo sinh viên ngành du lịch đáp ứng nhu cầu hội nhập”, Tạp chí Phát triển KH&CN, tập 18, số X5-2016, (trang 120).

TRAINING LINK MODEL BETWEEN ENTERPRISES AND SCHOOLS TO IMPROVE THE QUALITY OF VOCATIONAL TRAINING TO MEET THE NEEDS OF INTEGRATION

Doan Thi Thuy, Doan Thi Van

ABSTRACT: Joint training between enterprises and schools brings many benefits to both enterprises, schools and learners, bringing high efficiency in training and not wasting time and costs for training parties. Facing the trend of integrating the need for more and more skilled workers, meanwhile, the facilities of the schools for training are not invested up to the requirements of reality, so the training association model is the right direction. However, the linkage in training at present is still quite limited due to the lack of necessary conditions and the appropriate linkage model. Therefore, with the training association model, the authors have given the same specific conditions to facilitate the training linkage between the parties and ensure the rights and obligations of the parties as well as ensure education quality.